

A Comparative Evaluation of Activity Types in Locally Developed Iranian EAP Textbooks versus International Counterparts: Communication in Focus

Amir Biglar-Beigi Ghajarieh* 0000-0002-6101-8074

Department of TEFL, Faculty of Social Sciences, University of Ershad Damavand, Tehran, Iran.
Email: Ghajarieh.amir@e-damavandihe.ac.ir

Ali Salami** 0000-0001-5926-6282

Department of English, Faculty of Foreign Languages, University of Tehran, Tehran, Iran.
Email: salami.a@ut.ac.ir

Samira Mohamadi*** 0000-0002-4916-794x

Department of TEFL, Faculty of Social Sciences, University of Ershad Damavand, Tehran, Iran
Email: samiramohamadi20221@gmail.com

ABSTRACT

The aim of this research is to address the limited integration of Communicative Language Teaching (CLT) approach in English for Academic Purpose (EAP) books, and to raise awareness about this issue. This study adopts a cognitive critical approach and employs theoretical frameworks to fill the gap in the current literature. The research investigates three Iranian EAP books and their international counterparts by examining the types of activities included in them. In addition, the study includes interviews with Iranian EAP instructors. The findings of this study indicate that the majority of Iranian EAP books lack communicative activities, while international EAP books contain a wide range of diverse activities. The international EAP books feature communicative activities that facilitate the development of soft skills and extension of students' skills. The interviewees of the study confirmed the findings of the initial phase of the research and highlighted the challenges faced in designing communicative activities. As a solution, the article suggests the inclusion of activities that encourage communication, which would lead to an enhancement in students' communication skills in EAP. Overall, this study serves as a cognitive tool that emphasizes the importance of incorporating CLT activities in EAP books, and highlights the need to increase awareness among authors, professors, and students about the significance of communicative activities.

ARTICLE INFO

Article history:
Received: 3 July, 2022
Received in revised form
12 December, 2022
Accepted: 13 December,
2022
Available online:
Spring2023

Keywords:

EAP, Textbook Evaluation,
TBLT, Communicative
Discourse, Task and
activities

Biglar-Beigi Ghajarieh, A., Salami, A., & Samira, S. (2023). A Comparative Evaluation of Activity Types in Locally Developed Iranian EAP Textbooks versus International Counterparts: Communication in Focus. *Journal of Foreign Language Research*, 13 (1), 129-144.

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

* Amir Ghajarieh is an Iranian translator and Assistant Professor in TEFL at the University of Ershad Damavand. Ghajarieh has authored a number of academic articles on sociology of education, and EFL issues.

** Ali Salami is an Iranian author, lexicographer, translator and Professor of English Literature and Translation Studies at the University of Tehran. Salami has written extensively on gender, discourse, Shakespeare, postcolonial literature and human rights.

*** Samira Mohammadi is a master's holder in English language teaching at Ershad Damavand University. She has done research in the field of language teaching and ESP.

انتشارات دانشگاه تهران

پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی

شاپای چاپی: ۴۱۲۳-۲۵۸۸ شاپای الکترونیکی: ۷۵۲۱-۲۵۸۸
Email: jflr@ut.ac.ir https://jflr.ut.ac.ir

ارزیابی مقایسه‌ای انواع تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی دانشگاهی ایران در برابر نمونه‌های بین‌المللی آن‌ها با تمرکز بر گفتمان ارتباطی

امیر بیگلریگی قاجاریه* ✉

0000-0001-5926-6282

گروه آموزش زبان انگلیسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه ارشاد دماوند، تهران، ایران
Email: Ghajarieh.amir@e-damavandihe.ac.ir

علی سلامی**

0000-0001-5926-6282

گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشکده زبانها و ادبیات خارجی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
Email: salami.a@ut.ac.ir

سمیرا محمدی***

0000-0002-4916-794x

گروه آموزش زبان انگلیسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه ارشاد دماوند، تهران، ایران

Email: samiramohamadi20221@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر با رویکرد انتقادی شناختی و باهدف آگاهی‌رسانی و تکیه بر چهارچوب‌های نظری سعی دارد به وجود یک خلأ مورد غفلت واقع شده در حوزه آموزش زبان انگلیسی با اهداف دانشگاهی بپردازد که همان نبود رویکرد ارتباطی یا به‌طور دقیق‌تر نبود تمرینات ارتباطی در این کتاب‌ها است. از این‌رو این پژوهش به بررسی و مقایسه انواع تمرین‌ها در سه کتاب انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی و سه نمونه از کتاب‌های بین‌المللی پرداخته است. همچنین نظرات اساتید ایرانی از طریق انجام مصاحبه مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های تحقیق نشان داد که در اکثر کتاب‌های درسی انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی تمرین‌های ارتباطی وجود ندارد. از سوی دیگر در نمونه کتاب‌های بین‌المللی، تمرین‌های ارتباطی به‌وفور و تنوع بالا دیده می‌شود. علاوه بر این نتایج ضمنی مطالعه نشان داد که کتاب‌های بین‌المللی حاوی تمرین‌های ارتباطی در حوزه مهارت‌های شناختی فرازبانی نیز بودند. تمامی مصاحبه‌شوندگان از نظر شناختی با یافته‌های حاصل از بخش اول این مطالعه موافق بودند. همچنین آن‌ها به موانع طراحی تمرینات ارتباطی و ارائه راهکارهای مناسب اشاره کردند. پیشنهاد این مقاله این است که طراحی تمرین‌هایی در کتاب‌ها که ارتباط را برمی‌انگیزد می‌تواند در زمینه بهبود قدرت ارتباط دانشجویان در انگلیسی با اهداف ویژه بسیار راهگشا باشد. امید است این نتایج به‌عنوان یک ابزار شناختی باعث افزایش آگاهی در نویسندگان کتاب‌ها، اساتید و دانشجویان در شاخه انگلیسی با اهداف دانشگاهی شود.

اطلاعات مقاله

تاریخ ارسال: ۱۴۰۱/۰۴/۱۲
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۹/۲۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۲۲
تاریخ انتشار: بهار ۱۴۰۲
نوع مقاله: علمی پژوهشی

کلید واژگان:

آموزش زبان انگلیسی با اهداف دانشگاهی، ارزیابی کتب درسی، رویکرد فعالیت‌محور آموزش زبان، گفتمان ارتباطی، فعالیت درسی

بیگلریگی قاجاریه، امیر، سلامی، علی، و محمدی، سمیرا. (۱۴۰۲). ارزیابی مقایسه‌ای انواع تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی دانشگاهی ایران در برابر نمونه‌های بین‌المللی آن‌ها با تمرکز بر گفتمان ارتباطی. *پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی*، ۱۳ (۱)، ۱۴۴-۱۲۹.

© The Author(s).

Publisher: University of Tehran Press.

DOI: <http://doi.org/10.22059/jflr.2022.345191.962>

* امیر بیگلریگی قاجاریه استادیار دانشگاه ارشاد دماوند و نویسنده مقالات متعدد در زمینه زبان و جامعه‌شناسی و آموزش زبان به دانشجویان رشته‌های دیگر می‌باشد.
** علی سلامی دانشیار زبان انگلیسی و مقالات متعدد در زمینه زبان، گفتمان و ادبیات انگلیسی تالیف کرده است.
*** سمیرا محمدی کارشناسی ارشد آموزش زبان انگلیسی دانشگاه ارشاد دماوند، تحقیقاتی در زمینه آموزش زبان و ESP انجام داده است.

۱. مقدمه

زیرا این یک راه غیرمستقیم و سریع برای درگیر کردن زبان آموز بامهارت ارتباطی است.

برخی رشته‌ها مانند علوم کامپیوتر یا ریاضیات به‌طور عمده به آموزش لغات انگلیسی فنی در محتوایشان بسنده می‌کنند. ولی در رشته‌های دیگر مانند کسب‌وکار و مدیریت، با در نظر گرفتن نیازهای ارتباطی این گروه از دانشجویان از جمله شرکت در سمینارهای علمی، ارتباط با همکاران یا شرکت‌های خارجی، پیشرفت در حرفه خودشان و ارتقای شغلی، بهتر است که تسلط بر مکالمه انگلیسی جزء یکی از اهداف برنامه درسی و طراحی کتب درسی این گروه از دانشجویان قرار گیرد.

اهداف اولیه کلاس‌های انگلیسی تخصصی در ایران توانمندسازی دانشجویان برای خواندن متون انگلیسی و پاسخ‌دادن به سؤالات چندگزینه‌ای در انتهای بخش خواندن است. این تمرین‌ها فقط برای انجام تمرین درک مطلب و در پاره‌ای از موارد ترجمه متون طراحی شده‌اند (حیاتی، ۲۰۰۸).

همچنین، صادقی و ریچاردز (۲۰۱۶) (Sadeghi &

Richards, 2016) بیان می‌کنند که زبان انگلیسی در ایران به‌عنوان ابزاری برای دستیابی به دانش و تکنولوژی جدید خارج از کلاس درس به حساب می‌آید. به‌ویژه در دهه اخیر از زمانی که ایران با تحریم‌ها مواجه شده است و به‌خاطر مسائل سیاسی دیگر تاکنون، بحث بر سر گفتمان ارتباطی در کتاب‌های درسی انگلیسی با اهداف دانشگاهی و رابطه آن با رویکرد ارتباطی آموزش زبان بسیار اندک بوده است.

کتاب‌های درسی ایرانی عنصر ارتباطی را در بر ندارند. کتاب درسی ابزار اصلی مدرسان در کلاس درس است. وقتی کتاب درسی بر جنبه ارتباطی تأکیدی نداشته باشد، معلم نمی‌تواند عنصر ارتباطی را به‌درستی تدریس کند. روی هم رفته، مطالعات اخیر (مثل الاسمری، ۲۰۱۵) (Al Asmari, 2015) بیانگر اهمیت و چالش‌های رویکرد ارتباطی و رویکرد فعالیت‌محور آموزش زبان حتی تدریس زبان انگلیسی عمومی هستند. جنبه ارتباطی در یک کتاب درسی این قابلیت را دارد که به اساتید زبان انگلیسی کمک کند تا کلاسشان را در راستای این رویکرد و رویکرد فعالیت‌محور آموزش زبان پیش ببرند. از میان همه زمینه‌های تحصیلی، مدیریت و مدیریت کسب و کار به سطح بالایی از مهارت‌های ارتباطی نیاز دارد. ماهیت این دو رشته تحصیلی به گونه‌ای است که به دلایل مختلف نیاز به یادگیری مکالمه انگلیسی دارند. مثلاً می‌توانند در شرکت‌های بین‌المللی استخدام شوند یا در سمینارها و کنفرانس‌های علمی شرکت

از آنجایی که اساتید فعال در زمینه انگلیسی با اهداف ویژه نیاز به محتوای درسی برای تدریس دارند مطالعات بر روی کتب درسی آموزش زبان انگلیسی با اهداف ویژه و اهداف ویژه دانشگاهی با رویکرد بررسی و افزایش آگاهی در مورد این کتب تاریخچه نسبتاً طولانی دارد. عطایی و تحریریان (۲۰۰۴) به محورهای کتاب‌های ایرانی مربوط به آموزش زبان انگلیسی با اهداف ویژه دانشگاهی اشاره کردند. آن‌ها بیان کردند که هدف اصلی کتاب‌های انگلیسی با اهداف ویژه دانشگاهی کنونی در ایران پر کردن فاصله میان توانش انگلیسی عمومی دانشجویان و توانایی خواندن متون تخصصی رشته خودشان است؛ بنابراین تمرکز بر روی ارتباط زبانی نیست. حال این پرسش مطرح می‌شود که آیا این روش در تدریس چنین دروسی واقعاً نیاز اصلی آن‌هاست؟

از تجربه شخصی مؤلفین به همین بسنده می‌کنیم که این دانشجویان حتی قدرت ارائه به زبان انگلیسی در رشته خود در یک کنفرانس بین‌المللی را ندارند؛ زیرا به‌طور عمومی پیش‌فرض این کتاب‌ها و مؤلفین در نظر گرفتن زبان به‌عنوان یک مهارت تشکیل شده از لیست لغات و نکات دستوری است. حال آنکه مهارت ارتباطی مثلاً توانایی صحبت به زبان انگلیسی برای فارغ‌التحصیلان رشته مدیریت کسب‌وکار می‌تواند کمک شایانی در شغل و حرفه و انجام مبادلات تجاری آن‌ها داشته باشد. در همین راستا، در پژوهش جدیدی زند مقدم و همکاران (۲۰۱۸) در نتایج مطالعه‌شان تأکید کردند که زبان‌آموزان انگلیسی با اهداف دانشگاهی نیاز به یادگیری گفتمان ارتباطی دارند. همچنین عتیق و خبازی (۲۰۲۱) در یافته‌های جدیدشان اذعان داشتند که تمرین‌های ارتباطی در کتاب‌های درسی انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی نادیده انگاشته شده است. یافته‌های این مطالعات حاکی از نیاز وجود مهارت و دانش ارتباطی و لزوم تقویت آن در کلاس‌های آموزش زبان انگلیسی با اهداف دانشگاهی است. تحقیق پیش‌رو که در میان تحقیقات ایرانی در زمینه آموزش زبان انگلیسی با اهداف ویژه و اهداف دانشگاهی کاملاً کم‌نظیر است از این جنبه نیز حائز اهمیت است که کتب درسی انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی در زمینه آموزش زبان به دانشجویان رشته‌های غیر زبان انگلیسی تا چه میزان از تمرین‌هایی استفاده کرده‌اند که می‌تواند انگیزه برقراری ارتباط به زبان دوم را در دانشجویان ایرانی ایجاد نماید؛

کنند، با همکاران بین‌المللی خود صحبت کنند و قراردادهای کاری به انگلیسی ببندند.

تا جایی که نویسندگان این مقاله مطلع هستند مطالعه‌ای بر روی نوع تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی و به ویژه مقایسه تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی بومی ایرانی با نمونه‌های بین‌المللی آن‌ها صورت نگرفته است. با در نظر گرفتن اهمیت کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی و با توجه به نیازهای دانشجویان در آینده، این مطالعه تمام تمرین‌های موجود در سه کتاب انگلیسی با اهداف دانشگاهی بومی ایرانی و سه کتاب بین‌المللی را از لحاظ نوع تمرین‌ها ارزیابی کرده است.

این مطالعه تلاشی است برای برجسته کردن حوزه مورد غفلت واقع شده در کتاب‌های بومی ایرانی که همان کمبود تمرین‌های ارتباطی است؛ زیرا این تمرین‌ها باعث تشویق و بهتر شدن دانش ارتباطی دانشجویان دوره‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی در ایران می‌شود که قطعاً در آینده تحصیلی و شغلی این گروه مؤثر خواهد بود. برای این منظور پرسش‌های زیر مطرح می‌شود:

۱: با توجه به طبقه‌بندی لیتل وود (Littlewood, 2007) انواع تمرین‌های مورد استفاده در کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی ایرانی کدامند؟

۲: با توجه به طبقه‌بندی لیتل وود (2007) انواع تمرین‌های مورد استفاده در کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی بین‌المللی کدامند؟

۳: چه تفاوت‌هایی بین انواع تمرین‌های مورد استفاده در کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی ایرانی و بین‌المللی با تأکید بر دانش ارتباطی دیده می‌شود؟

۴: اساتید دانشگاهی ایرانی چه نظری نسبت به تمرین‌های موجود در کتاب‌های انگلیسی تخصصی دانشگاهی ایران دارند؟

به عنوان یک تحقیق مقایسه‌ای با چند کتاب نمونه پرمخاطب در دنیا این وضعیت در مورد تمرین‌های ارتباطی در کتب انگلیسی با اهداف دانشگاهی خارج از ایران بررسی می‌شود تا مشخص شود آیا این مسئله در نمونه کتاب‌های خارجی رعایت شده است یا خیر. اگر این رعایت در بافت بین‌المللی رخ داده باشد دانشجویان ایرانی از حیث این کیفیت آموزشی متضرر خواهند شد؛ زیرا استانداردهای آموزشی دنیا مسئله نیاز و ضرورت یادگیری دانش ارتباطی را مدنظر قرار داده‌اند.

۲. پیشینه تحقیق

رویکرد فعالیت‌محور آموزش زبان روشی است که برای آسان کردن آموزش گفتمان ارتباطی از رویکرد ارتباطی مشتق شد. در رویکرد فعالیت‌محور آموزش زبان تمرین‌ها به عنوان عنصر اصلی در نظر گرفته می‌شوند که فضای اصلی یادگیری را فراهم می‌کند و استفاده از زبان را همان گونه که خارج از کلاس درس استفاده می‌شود ترویج می‌کند. در این رویکرد دانشجویان در حالی که تمرین‌ها را انجام می‌دهند زبان و مهارت‌های زبانی به ویژه مهارت ارتباطی را می‌آموزند که منجر به سوق آن‌ها به سوی افزایش دامنه گنجینه زبانی‌شان می‌شود (الیس، 2003) (Ellis, 2003). آنچه بیان شد به نقش مهم تمرین‌ها در شکل دادن توانش ارتباطی زبان در هر شاخه آموزش زبان انگلیسی از جمله انگلیسی با اهداف دانشگاهی دلالت می‌کند.

تمرین‌هایی که تداعی گر گفتمان ارتباطی خارج از کلاس درس باشد که در فضای واقعی جامعه هدف رخ می‌دهد، می‌تواند اولین قدم در این راه برای افزایش مهارت بیشتر دانشجویان ایرانی در استفاده از زبان باشد. از طرف دیگر مفهوم «نیازسنجی» (Needs Analysis) به عنوان یکی از مفاهیم اصلی در انگلیسی با اهداف ویژه و انگلیسی با اهداف دانشگاهی مطرح شده است. در راستای سخن افشار و موثق (2016) اکثر دانشجویان و اساتید ایرانی از کلاس‌های انگلیسی با اهداف ویژه و انگلیسی با اهداف دانشگاهی خود رضایت ندارند. شاید یکی از اصلی‌ترین دلایل این امر، نبود تمرین‌های ارتباطی در کتاب‌های آن‌ها است که زبان را در بافت واقعی و مربوط به رشته آن‌ها به زبان آموز نشان نمی‌دهد. در بسیاری از مباحث جدید در حوزه انگلیسی با اهداف ویژه تدریس بر اساس ژانر و عنصر گفتمان ارتباطی تأکید شده است. (آنتونی 2015؛ هایلند 2006) (Anthony, 2015 Hyland, 2006).

کتاب‌های انگلیسی دانشگاهی ایرانی که بیشتر کتاب‌های انتشارات سمت هستند مطابق با رویکرد ارتباطی طراحی نشده‌اند. حتی در قسمت اهداف این کتاب‌ها این مسئله عنوان شده است. همچنین در مقالات مختلف به این قضیه اشاره شده است. به عنوان مثال صادقی و ریچاردز (2016) (Sadeghi & Richards, 2016) بیان کردند هدف از کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی در ایران دستیابی به دانشی از خواندن است که دانشجویان بتوانند به دانش و تکنولوژی جدید دست یابند و این کتاب‌ها دانش ارتباطی را به دانشجویان یاد نمی‌دهند. حیاتی (2008) بیان می‌کند اکثر دانشجویان درس انگلیسی با

اهداف دانشگاهی در ایران از کتاب‌های درسی‌شان رضایت ندارند و هدف این کتاب‌ها آموزش خواندن است و در مورد دانشجویان ایرانی EAP، امکان تمرین مکالمه انگلیسی را ندارند.

اکثر محققان در زمینه تحلیل کتاب درسی در کشور ما از روش کمی و استفاده از چک‌لیست و پرسش‌نامه بهره برده‌اند (دانای توس و حقیقی، ۲۰۱۴). مطالعه حاضر، از روش ترکیبی با بهره‌گیری از دسته‌بندی کمی لیتل وود (۲۰۰۷ Littlewood, 2007) استفاده می‌کند. این روش ارزیابی می‌تواند به ارزیابی عمیق‌تری از تمرین‌ها منجر شود. برخی مطالعات فراتر رفتند و موضوع را تخصصی کردند؛ مانند ارزیابی تکنولوژی‌های آموزشی (نوشی و مؤمنی، ۲۰۲۰). مطالعاتی مانند مطالعه رزمجو (۲۰۰۷) که به بررسی جنبه ارتباطی در کتاب‌های دبیرستانی و مؤسسات خصوصی پرداختند.

باتوجه به تحقیقات انجام شده در گذشته آنچه در ادامه می‌آید به مطالعات انجام شده توسط محققان ایرانی در زمینه ارزیابی محتوای کتب درسی در حوزه آموزش زبان انگلیسی اشاره دارد. به‌عنوان مثال، فرهادی (۲۰۰۵) عناصر مختلف انگلیسی با اهداف ویژه از جمله نیازها، کتب درسی، رویکردها، دانشجو، معلم و بافت آموزشی را مورد بررسی قرار داد. تکنولوژی‌های آموزشی نیز یکی از عناصری هستند که در شاخه انگلیسی با اهداف ویژه در کتاب‌های ایرانی مورد بررسی قرار گرفته‌اند. نوشی و مؤمنی (۲۰۲۰) به بررسی وجود و چگونگی به‌کارگیری از تکنولوژی‌های آموزشی در کتاب‌های درسی دانشگاهی پرداختند. اکثر تحقیقات در زمینه کتاب‌های درسی برای آموزش انگلیسی با اهداف دانشگاهی به جنبه‌های مختلف ارائه زبان در این‌گونه کتاب‌ها پرداخته‌اند و باوجود تأکید بر اهمیت دانش ارتباطی در این تحقیقات به‌منظور ارتقا کارایی و اثربخشی این دوره‌ها، تحلیلی از وضعیت تمرین‌های این کتاب‌ها با تأکید بر دانش ارتباطی به‌عنوان یک عنصر محتمل تأثیرگذار در تقویت این دانش انجام نشده است. این وضعیت در حالی است که تحقیقات در مورد نیازسنجی این دوره‌ها (مثلاً دوبختی و ظهرابی، ۱۳۹۷/ 2018) نشان می‌دهد فراگیری مهارت ارتباط زبانی باید از مهم‌ترین اهداف برای این گروه از دانشجویان باشد.

مطالعات در ایران بر اساس محتوای آموزشی دوره‌های آموزش زبان با اهداف ویژه (برای نمونه عطایی و همکاران، 2018/۱۳۹۷) انجام شده است و کتاب‌های انگلیسی با اهداف

ویژه و انگلیسی با اهداف دانشگاهی را مورد ارزیابی قرار داده‌اند. تعداد زیادی از آن‌ها کتاب‌ها را از لحاظ مناسب بودن به‌صورت عمومی بررسی کرده‌اند (رزمجو و رئیس، ۲۰۱۰). برخی مطالعات نظر دانش‌آموزان یا معلمان را در مورد کتاب درسی بررسی کردند (اسلامی، ۲۰۱۰). در برخی از این مقالات به فقدان جنبه‌های ارتباطی این کتاب‌ها به‌صورت ضمنی اشاره شده است؛ اما لزوم بررسی این مسئله در مقالات جدید و با موضوع نیازسنجی زبان تخصصی دانشجویان ایرانی و در جهت کارایی بیشتر و ایجاد انگیزه در دانشجویان تأکید زیادی شده است. به‌عنوان مثال پژوهش دوبختی و ظهرابی (۱۳۹۷/ 2018) نتیجه می‌گیرد «زبان انگلیسی در تحصیل و شغل آینده دانشجویان دارای اهمیت زیادی بوده و دانشجویان برای برقراری ارتباط با بازارهای جهانی فرش و همچنین کارشناسان این رشته، نیاز به تقویت مهارت گفتاری خود دارند» (چکیده ص. ۵۲۹). مطالعات قبلی به‌گونه‌ای بر وجود نیازها تأکید داشتند (آمریان و معرفت، ۲۰۱۸). در واقع مقاله حاضر با رویکردی انتقادی قصد در آگاهی‌رسانی و برجسته‌تر کردن این حوزه مورد غفلت واقع شده در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی دارد. بنش (۲۰۰۹) (Benesch, 2009) شاخه رویکرد انتقادی در انگلیسی با اهداف ویژه (CEAP) را مطرح می‌کند. به اعتقاد او اساساً منطق به‌وجود آمدن این شاخه انتقادی در انگلیسی با اهداف ویژه پدیده جهانی شدن است. در عصر حاضر باتوجه به اینکه انگلیسی‌زبان رسمی اینترنت، تجارت و فضای علمی است و ارتباطات به سمت جهانی شدن پیش می‌رود هرگز نمی‌توان به نیازهای ثابت و فعلی دانشجویان در شاخه انگلیسی با اهداف ویژه بسنده کرد. مطالعه پیش‌رو موضوع ارزیابی کتاب درسی را تخصصی‌تر کرده است و به بررسی تمرین‌ها در کتاب‌های درسی پرداخته است که امید است منجر به تحلیلی موشکافانه و جدید در این زمینه شود.

۳. روش تحقیق

این مطالعه به روش کیفی انجام شده است و از روش تحلیل محتوا برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. علاوه بر این، از روش مصاحبه برای جمع‌آوری اطلاعات غنی‌تر به‌منظور اثبات بیشتر نتایج تحلیل محتوا استفاده شده است. افراد مصاحبه‌شونده در مصاحبه نیمه‌ساختارمند در بخش دوم، پنج‌تن از اساتید انگلیسی با اهداف دانشگاهی در دانشگاه ارشد دماوند هستند که بیش از ۲۰ سال تجربه تدریس انگلیسی با اهداف دانشگاهی را دارند. اساتید متخصص و باتجربه انتخاب

شده‌اند؛ چراکه آن‌ها با حیطه انگلیسی با اهداف خاص، انگلیسی با اهداف دانشگاهی، رویکرد ارتباطی آموزش زبان، رویکرد فعالیت‌محور آموزش زبان، طراحی کتب درسی و فضای واقعی تدریس انگلیسی دانشگاهی آشنایی دارند.

این مطالعه در کلاس‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی در دانشگاه ارشاد دماوند انجام شده است که در تهران پایتخت ایران قرار دارد. یکی از کتاب‌ها با عنوان «*انگلیسی تخصصی برای دانشجویان رشته مدیریت و ترجمه با تأکید بر مفاهیم*» در دانشگاه ارشاد دماوند تدریس می‌شود. دو کتاب دیگر با عناوین «*انگلیسی برای دانشجویان مدیریت کسب‌وکار*» و «*انگلیسی برای دانشجویان مدیریت*» از انتشارات سمت انتخاب شده‌اند. علت انتخاب کتاب‌های سمت به دلیل گستردگی چاپ و استفاده از آنها در اکثر دانشگاه‌های ایران است. در مورد کتاب اول، به علت نوع نگاه متفاوت به تدریس زبان با اهداف دانشگاهی، استفاده از مؤلفانی که هم در زبان عمومی و هم محتوای تخصصی توانایی دارند و دسترسی آسان‌تر به اساتیدی که این کتاب را تدریس می‌کنند برای انجام مصاحبه، این کتاب انتخاب شده است. سه کتاب دیگر از انتشارات بین‌المللی هستند که در سطح بین‌المللی در کشورهای مختلف و دانشگاه‌های متعدد تدریس می‌شوند. عناوین این سه کتاب «*انگلیسی برای رشته مدیریت از انتشارات گارنت*»، «*کتاب درسی مارکت لیدر در سطح متوسط و انگلیسی آکسفورد برای مشاغل - تجارت*» است. دلیل دیگر انتخاب کتاب‌ها هم‌پوشانی محتوای کتاب‌ها از نظر رشته‌های انتخابی و نوع موضوع آن‌ها به صورت دوجه‌دو است.

با استفاده از رویکرد کمی تمامی تمرین‌های موجود در سه کتاب انگلیسی تخصصی دانشگاهی بومی ایرانی و سه کتاب بین‌المللی بر اساس معیار طبقه‌بندی طیف ارتباطی لیتل وود (۲۰۰۷) دسته‌بندی شدند. این مدل تمرینات را به ۵ دسته تقسیم می‌کند که طیف غیرارتباطی تا نوع کامل ارتباطی را در بر می‌گیرد.

برای جلوگیری از هرگونه تعصب و تبعیض، دو نفر ارزیاب به تحلیل تمرین‌ها پرداختند. ابتدا تمرین‌ها به‌طور جداگانه توسط هر ارزیاب در گروه‌های مرتبط خودشان جای‌گذاری شدند. سپس ارزیاب‌ها باهم بر سر یک لیست طبقه‌بندی واحد به توافق رسیدند. سرانجام، برای افزایش اعتبار تحقیق، لیست طبقه‌بندی مورد توافق، توسط یک متخصص مورد بررسی قرار گرفت. سپس تعداد هر نوع تمرین محاسبه شد. بعد از آن، کتاب‌ها از لحاظ نوع و تعداد تمرین‌ها با یکدیگر مقایسه شدند.

۴. نتایج و بحث و بررسی

مقایسه کتاب‌های ایرانی و نمونه‌های خارجی آنها

به‌منظور طبقه‌بندی تمرین‌ها بر اساس چهارچوب طبقه‌بندی لیتل وود (۲۰۰۷)، ابتدا یکی از محققین ۱۰٪ از تمرین‌های موجود در کتاب‌ها را بررسی کرد. سپس ارزیاب دوم به بررسی و طبقه‌بندی تمرین‌ها پرداخت. سپس آزمون پایایی بین دو ارزیاب (inter-rater reliability) انجام شد. نتایج آماری این آزمون در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱ آزمون پایایی بین دو ارزیاب

اندازه گیری متقارن					
	Value	Asymptotic Stand-ard Error	Approximate T	Approximate Sig-nificance	
	مقدار	خطای غیر متقارن	مقدار تی	بازه معنی دار	
Measure of Agreement اندازه گیری میزان انطباق	Kappa کاپا	/190	/082	4.055	</001
N of Valid Cases	454				

a. Not assumig the null hypothesis.

بین ارزیاب‌ها تأیید شد. پس از ارزیابی و طبقه‌بندی کلیه اطلاعات، نتایج به‌دست‌آمده به یک متخصص نشان داده شد.

همان‌طور که در جدول بالا پیداست مقدار کاپا به دست آمد که این عدد بیش از ۰/۷ است؛ بنابراین پایایی میزان انطباق

پس از تأیید نهایی ده درصد از کل اطلاعات به‌طور مجدد شد. در نهایت پایایی کدهای مورد توافق بین ارزیاب‌ها به اثبات ارزیابی شد و برای بار دوم آزمون پایایی بین ارزیاب‌ها گرفته رسید.

جدول ۲. درصدها و تعداد انواع تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی

کتابهای آموزش زبان با اهداف ویژه ایرانی						
کتاب ۳		کتاب ۲		کتاب ۱		
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
91%	754	90%	664	88%	266	تمرین‌های غیر ارتباطی
0%	0	0%	0	0%	0	تمرین‌های پیش - ارتباطی
0%	0	0%	0	0%	0	تمرین‌های ارتباطی محض
0%	0	0%	0	0%	0	تمرین‌های ارتباطی ساختارمند
9%	73	10%	73	12%	36	تمرین‌های ارتباطی واقعی
کتابهای آموزش زبان با اهداف ویژه ایرانی						
			درصد	تعداد		
			9/7%	182		
			90/3%	1684		

همان‌گونه که در جدول ۲ مشخص است باید به این نکته اشاره کنیم که تمام طبقه‌بندی‌های چهارچوب لیتل وود در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی وجود ندارد. درحالی‌که تمام این طبقه‌بندی‌ها در نمونه کتاب‌های بین‌المللی دیده می‌شود.

شکل ۱ توزیع انواع تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی (ارتباطی communicative و غیر ارتباطی non-communicative)

همان‌گونه که در شکل ۱ و جدول ۳ نشان داده شده است تمرین‌های غیرارتباطی اکثریت تعداد تمرین‌ها را در این کتاب-ها تشکیل می‌دهد. درحالی‌که تمرین‌های ارتباطی تنها درصد کمی از تمرین‌های کتاب‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. جدول ۳. درصدها و تعداد انواع تمرین‌ها در کتاب‌های

همان‌طور که در جدول ۳ پیداست تمرینات ارتباطی در کتاب‌های بین‌المللی ۳۰٪ از کل تمرینات را به خود اختصاص دادند که مقدار قابل توجهی است. علاوه بر این تمامی دسته-های طبقه‌بندی لیتل وود (۲۰۰۷) در کتاب‌های بین‌المللی یافت شد. این امر نشان می‌دهد رویکرد کلی در این کتاب‌ها

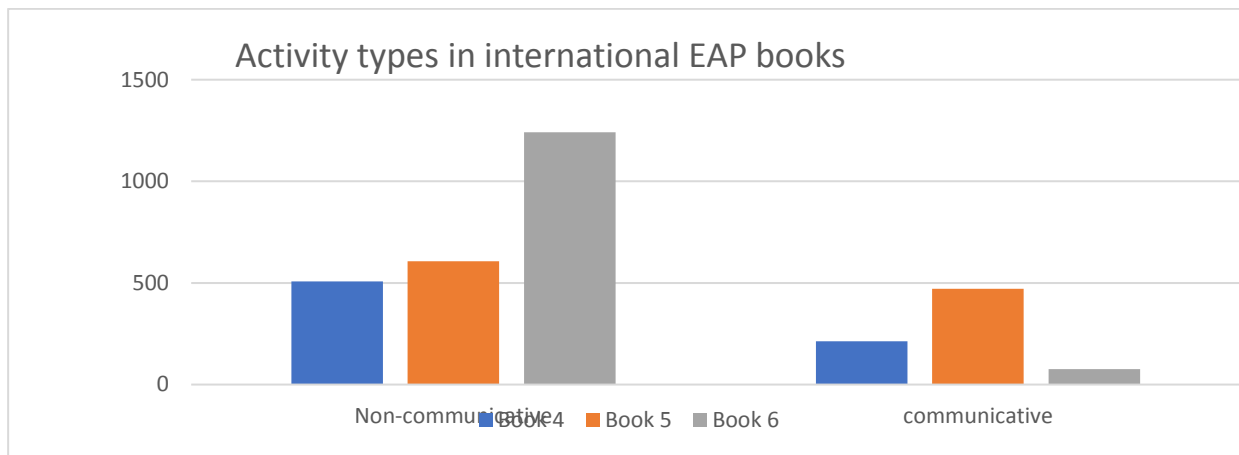
International EAP books کتابهای آموزش زبان با اهداف ویژه بین‌الملل						
Book 6 کتاب ۶		Book 5 کتاب ۵		Book 4 کتاب ۴		
Percentage درصد	Frequency تعداد	Percentage درصد	Frequency تعداد	Percentage درصد	Frequency تعداد	
77%	1241	56%	606	70%	507	Non-communicative تمرین‌های غیرارتباطی
4.7%	76	12/6%	136	9/5%	69	Pre-communicative تمرین‌های پیش‌ارتباطی
7.8%	125	4/8%	52	10/4%	75	Communicative تمرین‌های ارتباطی محض
1.7%	28	1/3%	15	2/9%	21	Structured-communicative تمرین‌های ارتباطی ساختارمند
7.8%	126	24/8%	268	6/6%	48	Authentic-communicative تمرین‌های ارتباطی واقعی
International EAP books کتابهای آموزش زبان با اهداف ویژه بین‌الملل						Total
Percentage			Frequency			
30%			1039			Total Communicative مجموع ارتباطی
70%			2354			Total Non-communicative مجموع غیرارتباطی

انگلیسی با اهداف دانشگاهی بین‌المللی

منطبق بر رویکرد ارتباطی است.

علاوه بر این یافته‌ها، برخی از مقوله‌های نوظهور در کتاب‌های بین‌المللی EAP شناسایی شد که شامل مهارت‌های توسعه‌ای یا مهارت‌های نرم مانند ایمیل زدن، نوشتن رزومه، مهارت‌های تحقیق، گزارش‌نویسی، مهارت‌های بازنویسی، خلاصه‌نویسی و یادداشت‌برداری می‌باشد.

شکل ۲ انواع تمرین‌ها در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی بین‌المللی (ارتباطی communicative و غیرارتباطی non-communicative)

بر اساس جدول ۴ مقدار آماره کای دو عدد ۲/۴۳۷ به دست آمد. باتوجه به جدول مقدار پی عدد ۰/۳۶ به دست آمد که این عدد کوچکتر از ۰,۰۵ بود؛ بنابراین نتایج قابل ملاحظه است. پس می توان نتیجه گرفت که تفاوت قابل ملاحظه ای بین تعداد تمرین های ارتباطی و غیرارتباطی در میان کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی وجود دارد. پس نتیجه می گیریم که کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی در راستای قواعد رویکرد ارتباطی نیستند و عنصر ارتباطی در آنها دیده نمی شود.

جدول ۵. نتایج آزمون برای مقایسه تعداد تمرین های ارتباطی و غیرارتباطی در کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی بین-المللی

Asymp.sig. (2-sided) معنی داری آماری	Df درجه آزادی	Value مقدار	
./ 20	2	141.093	Pearson Chi-Square

بر اساس جدول ۵ مقدار آماره کای دو عدد ۱۴۱/۰۹۳ به دست آمد. باتوجه به جدول مقدار پی عدد ۰/۲۰ به دست آمد که این عدد بزرگتر از ۰/۰۵ بود؛ بنابراین نتایج قابل ملاحظه نیست. پس می توان نتیجه گرفت که تفاوت قابل ملاحظه ای بین تعداد تمرین های ارتباطی و غیرارتباطی در میان کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی بین المللی وجود ندارد. به بیان دیگر می توان نتیجه گرفت که در کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی بین المللی توزیع تمرین های ارتباطی و غیرارتباطی

بر طبق شکل بالا و جدول ۳، ۳۰٪ از تمامی تمرین های استفاده شده در سه کتاب بین المللی از نوع تمرین های ارتباطی هستند. تمرین های غیرارتباطی نیز ۷۰٪ از کل تمرین ها را به خود اختصاص می دهند. علاوه بر این تمامی دسته های طبقه بندی لیتل وود (۲۰۰۷) در کتاب های بین المللی یافت شد. این امر نشان می دهد رویکرد کلی در این کتاب ها منطبق بر رویکرد ارتباطی است.

مقایسه

نگاهی اجمالی به شکل ۱ و ۲ نشان می دهد که توزیع تمرین های ارتباطی در میان این دو گروه از کتاب ها به طرز معناداری متفاوت است. با بررسی دقیق تر اطلاعات به دست آمده می توان دریافت که معضل بزرگی در کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی به چشم می آید که همان نبود تمرین های ارتباطی کافی است. برای حصول به مقایسه ای دقیق بین تمرین های ارتباطی و غیرارتباطی آماره کای دو (Chi-square) انجام شد.

جدول ۴. نتایج آزمون کای دو برای مقایسه تعداد تمرین های ارتباطی و غیرارتباطی در کتاب های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی

Asymp.sig. (2-sided) معنی داری آماری	Df درجه آزادی	Value مقدار	
./ 36	2	2.437	Pearson Chi-Square

به‌طور نسبی متوازن است. این امر توجه به تمرین‌های ارتباطی در کنار تمرین‌های غیرارتباطی را در این کتاب‌ها یادآور می‌شود. نظر اساتید ایرانی نسبت به تمرین‌های موجود در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی

با توجه به نتایج مرحله اول پژوهش و برای تقویت نتایج به دست آمده در مرحله اول مطالعه، یکی از نویسندگان هشت سوال باز از مصاحبه‌شوندگان پرسید. جدول ۶ سه دسته و ۱۳ زیرمجموعه از مضامین تولید شده توسط استادان شرکت‌کننده در مصاحبه را نشان می‌دهد.

جدول ۶. مضامین حاصل از تحلیل محتوای مصاحبه‌ها

Subcategories	Categories
<ul style="list-style-type: none"> • تمرکز بر درک مطلب و واژگان • یک الگوی یکسان در طراحی‌های فعالیت • نقش اساسی کتاب‌های درسی ارتباطی در دوره • نیاز ضروری به گنجاندن فعالیت‌های ارتباطی • فقدان فعالیت‌های شنیداری، گفتاری و نوشتن 	تصورات عمومی
<ul style="list-style-type: none"> • سطح GE در دانش‌آموزان EAP • نبود معلمان واجد شرایط EAP • مسائل مالی 	عوامل بازدارنده در طراحی فعالیت‌های ارتباطی
<ul style="list-style-type: none"> • استفاده از رویکرد CLT در کتاب‌های درسی • استفاده از موضوعات مرتبط با زمینه برای فعالیت‌های ارتباطی • بهبود طراحی بصری زیبایی‌شناختی و استفاده از تصاویر در کتاب‌های درسی • استفاده از فناوری در طراحی ارتباطی • اجرای NA قبل از طراحی کتاب‌های درسی 	پیشنهاداتی برای طراحی کتاب‌های درسی ارتباطی

مورد آن می‌توان گفت در این کتاب‌ها تمرین‌های ارتباطی به‌وفور و تنوع بالا دیده می‌شود.

سؤال سوم تحقیق مربوط به تفاوت‌هایی بین انواع تمرین‌های مورد استفاده در کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی ایرانی و نمونه‌های بین‌المللی این کتاب‌ها بود که در پاسخ به آن می‌توان گفت علاوه بر وجود تمرین‌های ارتباطی در کتاب‌های بین‌المللی تمرین‌هایی در حوزه مهارت‌های فرازبانی در آن‌ها یافت شد. از جمله این مهارت‌ها می‌توان به تمرین‌هایی در مورد نحوه نوشتن ایمیل، مهارت‌های تحقیقی، نوشتن سوابق کاری، نوشتن مقاله و گزارش نویسی، چگونگی استفاده از دانشنامه‌ها، مهارت‌های خلاصه‌نویسی و دوباره‌نویسی و یادداشت‌برداری اشاره کرد. هیچ‌یک از این مهارت‌ها در تمرین‌های کتاب‌های ایرانی دیده نشد. در همین راستا، کراسلینگ و وارد (۲۰۰۲) (Crosling & Ward)

در این مقاله به ارزیابی انتقادی تمرین‌های موجود در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی پرداخته شد. اولین سؤال تحقیق به بررسی انواع تمرین‌های مورد استفاده در کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی ایرانی پرداخت. نتایج ارزیابی حاکی از این بود که در اکثر کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی ایرانی تمرین‌های ارتباطی وجود ندارد یا تعدادشان اندک است که از لحاظ تئوری با یافته‌های تحقیق صادقی و ریچاردز (۲۰۱۶) (Sadeghi & Richards, 2016) همسویی دارد. آن‌ها بر این باور هستند که در کتاب‌های انگلیسی دانشگاهی ایران هیچ رویکرد ارتباطی دیده نمی‌شود و خارج از کلاس‌های درس تقریباً هیچ ارتباط کلامی به انگلیسی وجود ندارد. سؤال دوم تحقیق درباره انواع تمرین‌های مورد استفاده در کتاب‌های درسی انگلیسی دانشگاهی بین‌المللی بود که در

(2002) بیان می‌کنند که دانشجویان با اندوختن دانش فراوان فارغ‌التحصیل می‌شوند درحالی‌که مهارت‌های لازم برای به‌کارگیری این دانش را در فضای واقعی کار ندارند. با این حال یکی از کتاب‌های بررسی‌شده که توسط یک گروه از نویسندگان ایرانی متشکل از اساتید با دانش آموزش زبان عمومی و تخصصی تألیف و به‌عنوان کتاب جایگزین در تعدادی از دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی در رشته مدیریت تدریس می‌شود در انتهای هر فصل سؤالاتی برای بحث مربوط به رشته و کارهایی که با دانستن زبان انگلیسی می‌توان انجام داد مطرح می‌کند.

حتی کیفیت سؤالات ارتباطی در این کتاب و نحوه پرسش از دانشجو به سبکی است که به مباحث مدیریتی کاملاً نزدیک است و با قراردادن دانشجو در سناریوهای متفاوت کاری آن‌ها را به برقراری ارتباط سوق می‌دهد. سؤال چهارم تحقیق در رابطه با نظر اساتید نسبت به تمرین‌های موجود در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی بود. نتایج نشان داد که همه مصاحبه‌شوندگان با نتایج بخش اول تحقیق موافق بودند. به‌علاوه آن‌ها به عناصر مهم دیگری اشاره کردند که مانع از اجرای واقعی رویکرد ارتباطی در دانشگاه‌های ایران می‌شود از جمله دانش زبان عمومی پایین در میان دانشجویان، نبود انگیزه کافی در دانشجویان برای انجام تمرین‌های ارتباطی، نبود تصویر، تنوع رنگ و جذابیت ظاهری در تألیف کتب درسی، عدم استفاده از ابزارهای کمک‌آموزشی مانند لوح فشرده و ویدئوهای مرتبط، عدم استفاده از تکنولوژی برای تدریس ارتباطی، و همچنین نبود تیم تألیفی کتب درسی که شامل حداقل یک متخصص آموزش زبان انگلیسی و یک متخصص در رشته خاص مانند مدیریت باشد.

همچنین به نقش دوره‌های انگلیسی عمومی با اهداف دانشگاهی اشاره شد که اگر دانشجویان بتوانند در دانشگاه قبل از گذراندن واحد درسی انگلیسی تخصصی خود دوره‌های انگلیسی عمومی را سپری کنند و به سطح قابل قبولی از انگلیسی عمومی دست یابند می‌توانند به راحتی تمرین‌های ارتباطی گنجانده شده در واحد انگلیسی تخصصی خود را انجام دهند. در غیر این صورت انجام تمرین‌های ارتباطی در کلاس درس بسیار دشوار خواهد بود. هم‌اکنون دانشگاه امام صادق در ایران دوره‌های انگلیسی عمومی با اهداف دانشگاهی (EGAP) را برای دانشجویان اجباری کرده است. در همین زمینه افشار و موثق (۲۰۱۶) به مشکلات بنیادین موجود در انگلیسی با اهداف دانشگاهی اشاره می‌کنند. آن‌ها در

یافته‌هایشان عناصر متعددی از جمله کتب درسی، سطح پایین زبان عمومی دانشجویان، مدت زمان کلاس‌ها و میزان انگیزه دانشجویان و اساتید را نام بردند.

دیگر نتایج حاصل از مصاحبه با پنج تن از اساتید ایرانی که تجربه تدریس کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی در دو رشته مدیریت عمومی و مدیریت کسب‌وکار را داشتند نشان داد از نظر آن‌ها وجود تمرین‌های ارتباطی در کتب درسی می‌تواند باعث ایجاد تغییر چشمگیری در راستای همسوسازی جهت کلاس درس با اصول رویکرد ارتباطی آموزش زبان شود. مطالعه افشار و موثق (۲۰۱۶) نیز این یافته‌ها را تأیید می‌کند. آن‌ها اذعان می‌دارند یک الگوی مشخص برای تألیف کتاب‌های انتشارات سمت طراحی شده که جای انعطاف ندارد و بیشتر تمرکز آن‌ها بر روی تمرین‌های خواندن (reading) است. معضل دیگری که مصاحبه‌شوندگان در این تحقیق به آن اشاره کردند عدم کفایت برخی از مدرسین انگلیسی با اهداف دانشگاهی بود. مطالعه کیوان پناه و همکاران (۲۰۲۱) نیز این نظر را تأیید می‌کند. آن‌ها اظهار می‌کنند که انگلیسی دانشگاهی بیشتر توسط اساتید غیرزبانی آن حوزه خاص تدریس می‌شود که تخصص زبانی ندارند و فقط در رشته خودشان متخصص هستند.

تنها درصد کمی از دانشگاه‌ها برای تدریس انگلیسی با اهداف دانشگاهی از اساتید رشته آموزش زبان استفاده می‌کنند که آن‌ها نیز قراردادهای کوتاه‌مدت با آن‌ها می‌بندند. آن‌ها اظهار داشتند که در کشور ایران نیاز به تربیت اساتید انگلیسی با اهداف دانشگاهی با دانش محتوا و زبان انگلیسی در حین پیشرفت‌های شغلی احساس می‌شود. آن‌ها افزودند که در ایران تعداد کمی از دوره‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی توسط اساتید زبانی تدریس می‌شود. اکثر شرکت‌کنندگان در مصاحبه پیشنهاد دادند که اگر رویکرد ارتباطی و گنجاندن تمرین‌های ارتباطی با رویکرد مفاهیم اسلامی اجرا شود نتیجه با استقبال بیشتری روبرو شود. چراکه کشور ایران به علت تحریم ازلحاظ ارتباط کشور با مشکلاتی روبرو است؛ ولی در زمینه علوم اسلامی ارتباطات وسیعی با دانشگاه‌ها و محافل علمی دیگر کشورهای اسلامی دارد.

۵. نتیجه‌گیری

به‌طور خلاصه این مطالعه به این نتیجه دست‌یافت که کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی ایرانی در راستای رویکرد ارتباطی نیستند. هرچند هنوز نیاز به بررسی بیشتر در کتاب‌های دیگر ایرانی و تحقیقات بیشتر در این زمینه احساس می‌شود و

این مطالعه تنها بر اساس مطالعه پیکره محدود می‌تواند سایر محققین را تشویق به مقایسه دقیق‌تر سایر کتب در این زمینه با نمونه‌های متفاوت دیگر کند. علاوه بر این، سه موضوع زیر به‌عنوان موضوعات پیشنهادی برای تحقیقات آتی ارائه می‌گردد:

تمرکز بر انجام ارزیابی کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی مورد استفاده در کشورهای دیگر، تغییر چهارچوب نظری و بافت و شرکت‌کنندگان در تحقیق به‌منظور روشنگری بیشتر در زمینه عنصر گفتمان ارتباطی در فضای آموزش عالی، انجام تحقیقات کمی و کیفی بیشتر در زمینه انگلیسی با اهداف دانشگاهی و گفتمان اساتید در کلاس درس که می‌تواند جنبه‌های جدیدتری را در کتاب‌های انگلیسی با اهداف دانشگاهی آشکار کند.

در مورد این تحقیق اگر از دریچه انگلیسی با اهداف ویژه با دید انتقادی (Critical ESP) نگاه کنیم نتایج این مطالعه آگاهی‌بخش و نه صرفاً توصیفی می‌تواند به محققین و معلمان و سیاست‌گذاران آموزشی به‌عنوان یک ابزار شناختی کمک کند. نتایج مطالعه پیش‌رو کاربردهایی برای اساتید و مؤلفان کتب درسی در شاخه انگلیسی با اهداف دانشگاهی دارد. در درجه اول، هنگام تدوین کتب درسی در این شاخه باید طراحی تمرین‌های ارتباطی برای این گروه از دانشجویان در نظر گرفته شود. علاوه بر این، مؤلفان و نویسندگان کتب درسی باید پیش از تهیه کتاب، نیازسنجی را برای آن رشته، دانشگاه و شهر هدف انجام دهند تا کتاب بر اساس آن نیازها تألیف شود. امید است که اگر این تغییر در دو رشته مدیریت بازرگانی و مدیریت کسب‌وکار انجام شود سایر رشته‌ها نیز از آن استقبال کنند و آن کتاب‌ها را الگوی تألیف‌های بعدی خود قرار دهند. در انتها پیشنهاد می‌شود به‌جای استفاده از کتاب‌هایی که تنها به آموزش زبان عمومی آکادمیک می‌پردازد اساتید در کلاس‌های خود از تمرین‌هایی استفاده کنند که زبان آموز در محیط واقعی دانشگاهی و کاری با آن‌ها مواجه خواهد شد.

فهرست منابع

Afshar, H. S., & Movassagh, H. (2016). EAP education in Iran: Where does the problem lie? Where are we heading? *Journal of English for Academic Purposes*, 22, 132-151.

Amerian, M., & Marefat, F. (2018). Perceptions of EAP for Business: Fresh

Findings from Academia and Workplace. *Journal of Teaching Language Skills*, 37(3), 1-50

Anthony, L. (2015). *Introducing English for Specific Purposes*. New York: Routledge.

Atai, M. R., & Tahririan, M. H. (200۴).

Assessment of the status of ESP in the current Iranian higher educational system. In the 14th European Symposium on Language for Special Purposes: Communication, culture, and knowledge conference. University of Surrey, Guildford, UK.

Atai, M. R., Babai, E., & Taghaddomi, M. S. (2018). The Educational Content of the ESP Curriculum at Iran Language Institute: reappraisal at policy, planning, and practice levels. *Journal of Foreign Language Research*, 8(2), 475-506. doi: 10.22059/jflr.2018.247786.435

Al Asmari, A. A. (2015). Communicative language teaching in EFL university context: Challenges for teachers. *Journal of Language Teaching and Research*, 6(5), 976.

Atigh, R. B., & Khabbazi, S. K. (2021). The Evaluation of ESP Textbooks Based on Students' Perspectives. *International Journal of Linguistics, Literature and Translation*, 4(5), 56-62.

Benesch, S. (2009). Critical English for Academic Purposes. *Journal of English for Academic Purposes* 8(2):81-85. doi: 10.1016/j.jeap.2008.09.002

Crosling, G., & Ward, I. (2002). Oral communication: The workplace needs and uses of business graduate employees. *English for Specific Purposes*, 21(1), 41-57.

Danaye Tous, M., & Haghghi, S. (2014). Evaluation of ESP textbooks: Evidence from ESP textbook of computer engineering major. *International Journal of Research Studies in Language Learning*, 3(2), 55-68.

Dobakhti, L., & Zohrabi, M. (2018). ESP Needs Analysis of Carpet Students: The Case of Tabriz Islamic Art University. *Journal of Foreign Language Research*, 8(2), 529-558. doi: 10.22059/jflr.2018.248260.489

Zand-Moghadam, A., Meihami, H., & Ghiasvand, F. (2018). Exploring the English language needs of EAP students of humanities and social sciences in Iran: A triangulated approach. *Issues in Language Teaching*, 7(1), 135-164.

عطایی، محمودرضا، بابایی، عصمت & تقدیمی، محمد شاهین. (۱۳۹۷). محتوای آموزشی دوره‌های آموزش زبان با اهداف خاص کانون زبان ایران: ارزیابی سطوح کلان، میانی، و خرد پژوهش‌های زبانشناختی در زبانهای خارجی. *doi: 10.22059/jflr.2018.247786.435*

دوبختی، لیلیا، & ظهراپی، محمد. (۱۳۹۷). بررسی نیازهای آموزشی زبان انگلیسی تخصصی دانشجویان رشته طراحی فرش دانشگاه هنر اسلامی تبریز. پژوهش‌های زبانشناختی در زبانهای خارجی، ۸(۲)، ۵۵۸-۵۲۹. *doi: 10.22059/jflr.2018.248260.489*

فهرست پیکره این پژوهش

Babaie Zakliki, M. (2005). English for the students of Business Administration. Tehran: SAMT Publication.

Corballis, T., Jennings, W. (2009). English for Management Studies in Higher Education Studies, Course Book. Garnet Publication.

Cotton, D., Falvey, D., Kent S. (2009). Intermediate Market Leader. Pearson- Longman Publication.

Hobbs, M., Keddle, J. (2006). Oxford English for Careers: commerce, Oxford University Press.

Moshabbaki, A., Rohani, M., Ghajarieh, A., Mozaheb, M. (2019). ESP for Students of Management and Translation Emphasizing Key Managerial concepts. Tehran: Eghbal Publication.

Ellis, R. (2003). *Task-based language learning and teaching*. Oxford University Press.

Eslami, Z. R. (2010). Teachers' voice vs. students' voice: A needs analysis approach to English for Academic Purposes (EAP) in Iran. *English Language Teaching*, 3(1), 3-11.

Farhady, H. (2005). Reflections on and directions for ESP materials development in SAMT. In *Proceedings of the first national ESP/EAP conference* 3(1), 2-32.

Hayati, A. M. (2008). Teaching English for special purposes in Iran: Problems and suggestions. *Arts and Humanities in Higher Education*, 7(2), 149-164.

Hyland, K. (2006). *English for Academic Purposes: An advanced resource book*. Abingdon, UK: Routledge.

Kaivanpanah, S., Alavi, S. M., Bruce, I., & Hejazi, S. Y. (2021). EAP in the expanding circle: Exploring the knowledge base, practices, and challenges of Iranian EAP practitioners. *Journal of English for Academic Purposes*, 50, 100971.

Littlewood, W. (2007). Communicative and task-based language teaching in East Asian classrooms. *Language Teaching*, 40(3), 243-249.

Nushi, M., & Momeni, A. (2020). Educational technologies in textbooks: The case of Iranian EAP Context. *Teaching English with Technology*, 20(5), 65-86.

Razmjoo, S. A. (2007). High schools or private institutes textbooks? Which fulfill communicative language teaching principles in the Iranian context. *Asian EFL Journal*, 9(4), 126-140.

Razmjoo, S.A., & Raissi, R. (2010). Evaluation of SAMT ESP textbooks for the students of medical sciences. *Asian ESP Journal*. 6 (2), 108-150.

Sadeghi, K., & Richards, J. C. (2016). The idea of English in Iran: An example from Urmia. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 37(4), 419-434.

Moshfeghi, F. (1997). English for the Students of Management. Tehran: SAMT.